Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 26. apríla 2017*

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Životné prostredie — Smernica Rady 92/43/EHS — Článok 6 ods. 3 — Ochrana prirodzených biotopov — Výstavba uhoľnej elektrárne Moorburg (Nemecko) — Sústavy Natura 2000 na toku rieky Labe pred vstupom do uhoľnej elektrárne — Posudzovanie vplyvov plánu alebo projektu na chránenú lokalitu“

Vo veci C-142/16,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 9. marca 2016,

Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes a E. Manhaeve, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Spolkovej republike Nemecko, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci W. Ewer, Rechtsanwalt,

žalovanej,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory M. Ilešič, sudcovia A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. januára 2017,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina

Rozsudok

1 Európska komisia sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Spolková republika Nemecko si tým, že pri povolení výstavby uhoľnej elektrárne Moorburg pri Hamburgu (Nemecko) neuskutočnila primerané a úplné posudzovanie vplyvov na životné prostredie, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 a 4 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o biotopoch“).

Právny rámec

2 Prvé, štvrté a desiate odôvodnenie smernice o biotopoch znejú:

„keďže udržanie, ochrana a zlepšenie kvality životného prostredia, vrátane ochrany prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, je dôležitým cieľom všeobecného záujmu, ktorý sleduje [Únia], ako je uvedené v článku [191 ZFEÚ];

…

keďže na európskom území členských štátov sa podmienky prirodzených biotopov ďalej zhoršujú a je vážne ohrozená existencia čoraz väčšieho počtu druhov; keďže vzhľadom na to, že ohrozené prirodzené biotopy a druhy tvoria súčasť dedičstva [Únie] a riziká, ktoré im hrozia, často prekračujú hranice štátov, je potrebné prijať opatrenia na úrovni [Únie] kvôli ich zachovaniu;

…

keďže sa musí urobiť primerané vyhodnotenie každého plánu alebo programu, ktorý môže mať významný vplyv na ciele ochrany v lokalite, ktorá bola označená alebo bude označená v budúcnosti“.

3 Článok 2 ods. 2 smernice o biotopoch stanovuje:

„Navrhnú sa opatrenia prijaté podľa tejto smernice, aby sa zachovali v prirodzenom stave ochrany alebo do takéhoto stavu obnovili, prirodzené biotopy a druhy divokej fauny a flóry európskeho významu.“

4 Článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch stanovuje:

„3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov [posudzovaniu jeho vplyvov – *neoficiálny preklad*] na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov [posudzovaniu vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov [nepriaznivému posudzovaniu vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.“

5 Smernica o biotopoch obsahuje šesť príloh vrátane prílohy II s názvom „Druhy živočíchov a rastlín, o ktoré má [Únia] záujem a ktorých ochrana vyžaduje označenie osobitne chránených oblastí“.

Okolnosti predchádzajúce sporu a konanie pred podaním žaloby

6 Uhoľná elektráreň Moorburg sa nachádza v prístave Hamburg na južnom brehu južnej vetvy Labe, ktorá má ako migračné pásmo niektorých druhov rýb, a to mihule riečnej (*Lampetra fluviatilis*), mihule morskej (*Petromyzon marinus*) a lososa (*Salmo salar*), uvedených v prílohe II smernice o biotopoch, dôležitú funkciu pre sériu sústav Natura 2000, ktorých ciele ochrany obsahujú tieto druhy a ktoré sa nachádzajú pred vstupom do priehrady Geesthacht (Nemecko). Tieto sústavy sa nachádzajú v spolkových krajinách Dolné Sasko, Meklenbursko-Predpomoransko, Sasko-Anhaltsko, Brandeburg a Sasko, vo vzdialenosti až do približne 600 kilometrov (km) od tejto elektrárne. Priehrada Geesthacht sa nachádza na toku Labe medzi elektrárňou Moorburg a sústavami Natura 2000.

7 Povoleniu na výstavbu elektrárne v Moorburgu vydanému 30. septembra 2008 predchádzalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie (ďalej len „posudzovanie vplyvov“) v zmysle nemeckej právnej úpravy o vodách. Pri tomto posudzovaní sa dospelo k záveru, že povolenie je zlučiteľné s cieľmi zachovania sústav Natura 2000, vzhľadom na záväzok prijatý prevádzkovateľom, že na priehrade Geesthacht, približne 30 km od tejto elektrárne, nainštaluje druhý prechod pre ryby určený na vyrovnanie strát druhov pri činnosti chladiacej sústavy elektrárne, ktorá potrebuje odber veľkého množstva vody na chladenie elektrárne Moorburg (ďalej len „prechod“). Záver posudzovania vplyvov navyše uvádzal dohľad vo viacerých fázach určený na overenie účinnosti tohto opatrenia.

8 Vzhľadom na dve sťažnosti týkajúce sa posudzovania vplyvov Komisia zaslala Spolkovej republike Nemecko 27. januára 2014 výzvu, v ktorej jej vytkla porušenie článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch.

9 Komisia usúdila, že posudzovanie vplyvov nedostatočne až nesprávne určilo účinky elektrárne Moorburg na sústavy Natura 2000 nachádzajúce sa pred vstupom do priehrady Geesthacht. Na jednej strane Behörde für Stadtentwicklung und Umwelt der Freien und Hansestadt Hamburg (miestna správa pre mestský rozvoj a životné prostredie slobodného hansovného mesta Hamburg, Nemecko) údajne nesprávne považovala prechod za opatrenia na zmiernenie, a na druhej strane posudzovanie vplyvov údajne nezohľadnilo kumulatívny účinok s ostatnými relevantnými projektmi.

10 Spolková republika Nemecko listom z 11. apríla 2014 spochybnila výhrady formulované Komisiou a uviedla, že prechod bol vymedzený ako opatrenie na zmiernenie.

11 Dňa 17. októbra 2014 Komisia zaslala Spolkovej republike Nemecko odôvodnené stanovisko, v ktorom zopakovala svoje výhrady týkajúce sa porušenia článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch.

12 Spolková republika Nemecko listom z 15. decembra 2014 potvrdila svoje predchádzajúce stanovisko.

13 Keďže Komisia usúdila, že Spolková republika Nemecko si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, rozhodla sa podať 9. marca 2016 žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

O prvej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch

Argumentácia účastníkov konania

14 Svojou prvou výhradou Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že vydaním povolenia z 30. septembra 2008 porušila článok 6 ods. 3 druhú vetu smernice o biotopoch. Prevádzkovanie elektrárne Moorburg má podľa nej nepriaznivé účinky na viaceré sústavy Natura 2000 nachádzajúce sa pred vstupom do priehrady Geesthacht. Konkrétne údajne dochádza k usmrteniu veľkého množstva rýb druhov uvedených v prílohe II smernice o biotopoch v dôsledku odberu vody na chladenie na úrovni elektrárne Moorburg.

15 Komisia najskôr tvrdí, že nie je relevantné, že elektráreň Moorburg je umiestnená mimo sústav Natura 2000 nachádzajúcich sa pred vstupom do priehrady Geesthacht. Táto inštitúcia tvrdí, že úhyn rýb sám osebe nepredstavuje porušenie článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch, ale že také porušenie by naproti tomu mohlo byť preukázané vzhľadom na dôsledky takejto straty rýb pre stav zásob sústav Natura 2000 nachádzajúcich sa pred vstupom do priehrady Geesthacht.

16 Komisia spochybňuje záver vykonaný počas posudzovania vplyvov, ktorý neuvádzal, že prechod by mohol zamedziť alebo obmedziť nepriaznivé účinky spojené s prevádzkovaním elektrárne Moorburg, ale len že by mohol vhodným spôsobom kompenzovať tieto účinky tak, že by umožnil iným ako usmrteným či zraneným rybám prekonať priehradu Geesthacht.

17 Komisia sa navyše domnieva, že takéto posúdenie nie je zlučiteľné s judikatúrou Súdneho dvora zavedenou rozsudkom z 15. mája 2014, Briels a i. (C-521/12, EU:C:2014:330). Aj keby sa preukázalo, že prechod by mohol spôsobiť posilnenie stavu zásob druhov migrujúcich rýb, neumožnil by zachovanie populácie migrujúcich rýb ani populácie v reprodukcii.

18 Komisia dodáva, že povolenie z 30. septembra 2008 výslovne uznáva, že účinky zavedenia druhého prechodu vedľa priehrady Geesthacht sú neisté.

19 Komisia sa napokon domnieva, že zistenia a znalecké posudky predložené Spolkovou republikou Nemecko za roky 2011 až 2014 týkajúce sa predpokladov, z ktorých vychádzalo posudzovanie vplyvov, neboli relevantné, keďže vznikli po uvedenom posudzovaní a povolení z 30. septembra 2008. Spolková republika Nemecko údajne nepredložila ani dôkaz o vývoji stavu zásob dotknutých sústav Natura 2000 s cieľom preukázať prípadnú účinnosť prechodu.

20 Spolková republika Nemecko popiera uvádzané nesplnenie povinnosti. Tvrdí, že nedošlo k významnému narušeniu v zmysle článku 6 ods. 3 prvej vety smernice o biotopoch. Už od štádia analýzy vplyvov pri predbežnom posudzovaní vedenom v rámci konania vedúceho k povoleniu z 30. septembra 2008 bolo údajne zistené, že sa predpokladá iba veľmi malý počet usmrtených kusov.

21 Tento členský štát sa domnieva, že usmrtenie určitého počtu kusov rôznych druhov rýb spôsobené odberom vody na chladenie elektrárne Moorburg nespôsobuje zničenie biotopu sústav Natura 2000 nachádzajúcich sa vo vzdialenosti až niekoľko desiatok kilometrov od tejto elektrárne. Členské štáty by tak boli prakticky neschopné určiť na diaľku všetky predvídateľné vplyvy niektorých opatrení na sústavy Natura 2000.

22 Pokiaľ ide o prechod, tento členský štát sa domnieva, že povolenie z 30. septembra 2008 spoľahlivo zaručuje, že počet rýb druhov uvedených v prílohe II smernice o biotopoch postupujúcich proti prúdu cez prechod je prinajmenšom rovnako vysoký ako počet rýb usmrtených na úrovni elektrárne

Moorburg z dôvodu odberu vody na chladenie. Usmrtené ryby a dodatočne prechádzajúce ryby sa z hľadiska svojich biologických vlastností údajne neodlišujú, v dôsledku čoho populácia v sústavách Natura 2000 nachádzajúcich sa pred vstupom do priehrady Geesthacht zostáva nezmenená.

23 Pokiaľ ide o druhy rýb uvedené v prílohe II smernice o biotopoch, tento členský štát sa domnieva, že sa na ne nevzťahuje pôsobnosť článku 6 tejto smernice. V rámci ochrany biotopov stanovenej týmto článkom sú údajne rozhodujúce jedine ciele zachovania sústav Natura 2000, teda skutočnosť, že v chránenej sústave sa nachádza nezmenená štruktúra populácie.

24 Spolková republika Nemecko teda tvrdí, že orgán, ktorému bola predložená žiadosť o povolenie, vychádzal z predpokladu realizácie najnepriaznivejšieho scenára, pričom uvedenie nepretržitého chladenia do prevádzky podmienil okrem iného preukázaním účinného fungovania prechodu, čo sa preukázalo v rokoch 2011 až 2014. Znalecký posudok z 15. januára 2014 totiž údajne preukázal, že dochádza k usmrteniu iba veľmi malého počtu dotknutých rýb, pričom vďaka prechodu sa iným rybám darí prechádzať do chránených lokalít.

25 Pokiaľ ide o riadenie rizík, Spolková republika Nemecko tvrdí, že povolenie z 30. septembra 2008 kombinuje opatrenia na predvídanie s preventívnymi opatreniami na sledovanie, pričom pokiaľ to bude potrebné na ochranu dotknutých druhov, tieto opatrenia zahŕňajú aj postupy umožňujúce obmedziť v budúcnosti odber vody na chladenie.

26 Pokiaľ ide o zistenia a znalecké posudky týkajúce sa rokov 2011 až 2014, Spolková republika Nemecko sa domnieva, že v súvislosti so žalobou o nesplnenie povinnosti, na základe ktorej sa začalo toto konanie, sa tieto musia zohľadniť, keďže lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku uplynula 16. decembra 2014. Domnieva sa, že tieto zistenia sú relevantné, keďže v okamihu vydania povolenia z 30. septembra 2008 boli objednané, a sú teda neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia vplyvov.

27 Uvedený členský štát rovnako dodáva, že uvedenie nepretržitého chladenia do prevádzky bolo podmienené preukázaním účinnosti prechodu. Dôkaz o tom bol predložený zisteniami z rokov 2011 až 2014. Predpovede týkajúce sa účinnosti zmiernenia ujmy vďaka prechodu údajne vychádzali z modelu predpovede realizovaného v dvoch etapách, a to na jednej strane z predpovedí vyplývajúcich z plánovania projektu a jeho konečného schválenia a na druhej strane zo zistení, ktoré sa mali poskytnúť na základe dohľadu.

28 Spolková republika Nemecko napokon spresňuje, že prechod sa využíva od augusta 2010, ale že odber vody v bežnej prevádzke začal až po úspešnom ukončení dohľadu, t. j. od marca 2015.

Posúdenie Súdnym dvorom

29 Najskôr je potrebné uviesť, že skutočnosť, že projekt, ktorého environmentálne posudzovanie je napadnuté, sa nenachádza v dotknutých sústavách Natura 2000, ale v značnej vzdialenosti od týchto sústav smerom oproti toku Labe, nijako nevylučuje uplatnenie požiadaviek uvedených v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Ako totiž vyplýva zo znenia tohto ustanovenia, mechanizmu ochrany životného prostredia, ktorý je v ňom upravený, podriaďuje „akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu“.

30 V prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že mechanizmus chladenia elektrárne Moorburg môže významne ovplyvniť druhy rýb uvedené v prílohe II smernice o biotopoch a chránené v dotknutých sústavách Natura 2000.

31 Posudzovanie vplyvov uskutočnené nemeckými orgánmi totiž odhalilo, že úhyn jedincov troch dotknutých druhov rýb uvedených v prílohe II smernice o biotopoch, súvisiaci s odberom vody na chladenie elektrárne v Moorburgu nachádzajúcej sa na ich migračnej trase, ovplyvňuje rozmnožovanie týchto druhov v uvedených chránených lokalitách. Z tohto posudzovania predovšetkým vyplynulo, že existuje zvýšené riziko pre druhy migrujúce na veľké vzdialenosti, akými sú mihuľa riečna, mihuľa morská a losos.

32 Vzhľadom na toto hodnotenie vplyvov nemecké orgány mohli v zmysle článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch vysloviť súhlas s projektom výstavby elektrárne Moorburg „iba po presvedčení sa, že [tento projekt] nepriaznivo neovplyvní integritu príslušn[ých] lokal[ít]…“.

33 Súdny dvor už totiž rozhodol, že príslušné vnútroštátne orgány môžu povoliť činnosť podliehajúcu posudzovaniu iba pod podmienkou, že získajú istotu, že táto činnosť nebude mať škodlivé účinky na integritu chránenej lokality. Platí to aj v prípade, ak z vedeckého hľadiska neexistuje žiadna dôvodná pochybnosť o neprítomnosti takýchto účinkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, bod 42 a citovanú judikatúru).

34 Na to, aby sa nemecké orgány presvedčili, že projekt výstavby elektrárne Moorburg nenaruší integritu dotknutých sústav Natura 2000, prislúchalo im zohľadniť ochranné opatrenia zahrnuté do tohto projektu výstavby. V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že uplatnenie zásady predchádzania škodám v rámci uplatňovania článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch vyžaduje, aby príslušný vnútroštátny orgán najmä zohľadnil ochranné oparenia zahrnuté do uvedeného projektu, ktoré majú za cieľ vyhnúť sa prípadným priamo spôsobeným nepriaznivým vplyvom alebo ich znížiť, aby sa presvedčil, že nenaruší uvedenú lokalitu (rozsudky z 15. mája 2014, Briels a i., C-521/12, EU:C:2014:330, bod 28, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 54).

35 V prejednávanej veci je potrebné uviesť, že zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že na doplnenie iných opatrení určených na zamedzenie nepriaznivých účinkov odberu vody, ako sú zariadenie na odklon rýb, vrátenie rýb a zníženie činnosti elektrárne Moorburg, keď je obsah kyslíka pre ryby kritický, bol na úrovni priehrady Geesthacht umiestnený prechod.

36 Tento prechod údajne umožňuje posilnenie stavu zásob migrujúcich rýb, pričom týmto druhom poskytuje možnosť rýchlejšie dosiahnuť svoje reprodukčné zóny na strednom a hornom toku Labe. Posilnenie stavu zásob údajne kompenzuje straty blízko elektrárne Moorburg a z tohto dôvodu údajne nie sú významne dotknuté ciele zachovania sústav Natura 2000 nachádzajúcich sa pred vstupom do tejto elektrárne.

37 Z posudzovania vplyvov však vyplýva, že neobsahuje konečné zistenia v súvislosti s účinnosťou prechodu, ale obmedzuje sa na spresnenie, že táto účinnosť bude potvrdená až po niekoľkých rokoch dohľadu.

38 Preto je potrebné konštatovať, že napriek tomu, že cieľom prechodu bolo znížiť nepriaznivé účinky priamo spôsobené v sústavách Natura 2000 nachádzajúcich sa pred vstupom do elektrárne Moorburg, v okamihu vydania povolenia nemohol spoločne s ostatnými opatreniami uvedenými v bode 35 tohto rozsudku zaručiť neprítomnosť akejkoľvek primeranej pochybnosti o tom, či uvedená elektráreň nenaruší integritu lokality v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

39 Tento záver nemôžu vyvrátiť tvrdenia Spolkovej republiky Nemecko týkajúcimi sa riadenia rizík a zistení predložených vo vzťahu k rokom 2011 až 2014.

40 V tejto súvislosti podľa judikatúry kritérium na povolenie upravené v článku 6 ods. 3 druhej vete smernice o biotopoch zahŕňa zásadu obozretnosti a umožňuje účinne predchádzať nepriaznivým účinkom plánov alebo projektov na integritu chránených lokalít. Menej prísne kritérium na povolenie

než toto spomenuté by nemohlo rovnako účinne zabezpečiť dosiahnutie cieľa ochrany lokalít, ktorému slúži toto ustanovenie (rozsudok z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 53 a citovaná judikatúra).

41 Pokiaľ ide o predpovede, z ktorých vychádzalo posudzovanie vplyvov, je potrebné uviesť, že Spolková republika Nemecko poskytla zistenia týkajúce sa rokov 2011 až 2014 až po vydaní povolenia z 30. septembra 2008.

42 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v deň prijatia rozhodnutia nesmie existovať žiadna primeraná pochybnosť z vedeckého hľadiska, pokiaľ ide o neprítomnosť škodlivých následkov na integritu dotknutej lokality (rozsudok z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko, C-239/04, EU:C:2006:665, bod 24 a citovaná judikatúra).

43 Pokiaľ ide o dohľad vo viacerých fázach, nemôže vo väčšej miere zaručiť dodržanie povinnosti upravenej v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

44 Na jednej strane totiž, ako Komisia uviedla na pojednávaní, pričom žalovaný členský štát jej v tom neprotirečil, výsledky tohto dohľadu nemusia byť relevantné, ak sa meranie uskutočňuje v čase, keď elektráreň Moorburg nepoužíva mechanizmus nepretržitého chladenia. Na druhej strane je jeho cieľom iba spočítanie množstva rýb, ktorým sa podarí prejsť cez priehradu Geesthacht prostredníctvom prechodu. V dôsledku toho tento dohľad nemôže zaručiť, že prechod zamedzí narušeniu integrity chránených lokalít.

45 Z toho vyplýva, že Spolková republika Nemecko si tým, že povolila projekt výstavby elektrárne Moorburg na Labe na základe posudzovania vplyvov, pri ktorom sa dospelo k záveru o neexistencii narušenia integrity sústav Natura 2000, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch.

O druhej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch nepreskúmaním kumulatívnych účinkov spolu s ostatnými projektmi

Argumentácia účastníkov konania

46 Komisia sa domnieva, že došlo aj k ďalšiemu porušeniu článku 6 ods. 3 druhej vety smernice o biotopoch tým, že mesto Hamburg vydalo povolenie z 30. septembra 2008 bez toho, aby pri posudzovaní vplyvov elektrárne Moorburg zohľadnilo možné kumulatívne účinky spojené s existenciou prečerpávacej stanice Geesthacht a prietokovej vodnej elektrárne nachádzajúcej sa na priehrade Geesthacht, pre ktoré boli rovnako podané žiadosti o povolenie na zriadenie a prevádzkovanie.

47 Pokiaľ ide o prečerpávaciu stanicu Geesthacht, Komisia poznamenáva, že táto stanica existuje od roku 1958 a nie je vybavená osobitnými zariadeniami na ochranu druhov rýb. Údajne až v roku 2014 Spolková republika Nemecko predložila znalecký posudok, ktorým sa malo preukázať, že táto prečerpávacia stanica nepredstavuje nebezpečenstvo pre dotknuté druhy migrujúcich rýb.

48 Podľa Komisie je irelevantné, že prečerpávacia stanica Geesthacht bola postavená pred uplynutím lehoty na prebratie smernice o biotopoch, lebo ustanovenia článku 6 ods. 3 tejto smernice sa neobmedzujú len na plány a projekty schválené alebo ukončené po uplynutí lehoty na prebratie uvedenej smernice.

49 Pokiaľ ide o prietokovú vodnú elektráreň na priehrade Geesthacht, pre ktorú bola žiadosť o zriadenie a prevádzkovanie podaná 22. mája 2008, Komisia sa domnieva, že aj táto elektráreň sa mala zohľadniť v rámci preskúmania kumulácie účinkov s elektrárňou Moorburg. Komisia tvrdí, že hoci bola táto žiadosť vzatá späť v roku 2010, v deň vydania povolenia z 30. septembra 2008 bolo možné predvídať účinky prietokovej vodnej elektrárne na populácie migrujúcich rýb.

50 Spolková republika Nemecko najskôr tvrdí, pokiaľ ide o prečerpávaciu stanicu Geesthacht, že pri posudzovaní vplyvov sa nemala zohľadňovať, lebo v deň prijatia smernice o biotopoch už existovala, pričom v tejto súvislosti odkazuje na rozsudok Súdneho dvora zo 14. januára 2016, Grüne Liga Sachsen a i. (C-399/14, EU:C:2016:10, body 58 a 59).

51 Následne pokiaľ ide o prietokovú vodnú elektráreň na priehrade Geesthacht, tento členský štát zastáva názor, že sa nemala zohľadňovať ako „iný projekt“, keďže od začiatku nepodliehala povoleniu.

52 V tejto súvislosti Spolková republika Nemecko tvrdí, že takýto projekt by nemohol byť povolený bez zásahu spoločnosti Vattenfall Europe AG, neskôr Vattenfall GmbH. Podľa nemeckého práva prevádzkovateľ budúcej prietokovej vodnej elektrárne musí nevyhnutne získať súhlas vlastníka dotknutých vôd, v danom prípade nemeckého spolkového štátu.

53 Žiadosť o stavebné povolenie na prietokovú vodnú elektráreň z 22. mája 2008 údajne nepodala Vattenfall Europe alebo tretia osoba, v prospech ktorej by konala, ale Wirtschaftsbetriebe Geesthacht GmbH, ktorá na rozdiel od spoločnosti Vattenfall Europe nemala žiadne právo na užívanie pozemkov a diel v rámci priehrady Geesthacht nevyhnutných na výstavbu prietokovej vodnej elektrárne.

54 Listom z 26. mája 2008 tak orgán schvaľujúci plány v obvode Herzogtum Lauenburg (Nemecko) údajne spresnil, že z dôvodu nedostatku záujmu na vydaní vecného rozhodnutia nezačne žiadne konanie na schválenie plánu, pokiaľ Vattenfall Europe neudelí súhlas s výstavbou prietokovej vodnej elektrárne. Dňa 20. júna 2008 Vattenfall Europe údajne uviedla, že na žiadateľa neprevedie nijaké z práv, ktorých je držiteľom. Následne schvaľujúci orgán už údajne nikdy nezačal konanie o schválenie prietokovej vodnej elektrárne.

55 Spolková republika Nemecko dodáva, že podaná žiadosť o povolenie na zriadenie a prevádzkovanie tejto elektrárne bola vzatá späť až v roku 2010 z dôvodu, že schvaľujúci orgán sa chcel vyhnúť zamietajúcemu rozhodnutiu a mal presvedčiť žiadateľa, aby on sám vzal žiadosť späť.

Posúdenie Súdnym dvorom

56 Svojou druhou výhradou, ktorá sa delí na dve časti, Komisia vytýka nemeckým orgánom, že neposúdili kumulatívne účinky elektrárne Moorburg spolu s účinkami prečerpávacej stanice Geesthacht a prietokovej vodnej elektrárne na priehrade Geesthacht vo vzťahu k narušeniu druhov rýb ako sú mihuľa riečna, mihuľa morská a losos v chránených lokalitách.

57 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že primerané posúdenie vplyvov plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu, ktoré treba vykonať podľa uvedeného článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, predpokladá, že vzhľadom na najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti musia byť zistené všetky aspekty predmetného plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany tejto lokality (rozsudok zo 14. januára 2016, Grüne Liga Sachsen a i., C-399/14, EU:C:2016:10, bod 49 a citovaná judikatúra).

58 Pokiaľ ide o prvú časť druhej výhrady týkajúcu sa prečerpávacej stanice Geesthacht, zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii vyplýva, že sa nachádza pred vstupom do priehrady Geesthach a v jej priamom susedstve od roku 1958.

59 Na jednej strane, ako bolo pripomenuté v bode 42 tohto rozsudku, v rámci posúdenia kumulatívnych účinkov vyvolaných týmto projektom a iným projektom, ktorý môže mať významný vplyv na lokalitu, je potrebné zohľadniť dátum prijatia rozhodnutia, ktorým sa povoľuje realizácia projektu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko, C-239/04, EU:C:2006:665, bod 24 a citovanú judikatúru).

60 Na druhej strane je potrebné poznamenať, že na rozdiel od veci, ktorá viedla k rozsudku zo 14. januára 2016, Grüne Liga Sachsen a i. (C-399/14, EU:C:2016:10), v prejednávanej veci nejde o následné posudzovanie vplyvov prečerpávacej stanice Geesthacht, ktorá existuje od roku 1958, ale o jej zohľadnenie v rámci posudzovania vplyvov iného projektu, v danom prípade elektrárne Moorburg.

61 Článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch pritom vyžaduje od vnútroštátnych orgánov, aby v rámci posúdenia kumulatívnych účinkov zohľadnili všetky projekty, ktoré spoločne s projektom, pre ktorý sa žiada o povolenie, môžu mať podstatný vplyv vzhľadom na ciele sledované touto smernicou, aj keď predchádzajú dňu prevzatia uvedenej smernice.

62 Projekty, ktoré rovnako ako projekt prečerpávacej stanice Geesthacht môžu svojou kombináciou s projektom, ktorého sa týka posudzovanie vplyvov, spôsobiť zhoršenia alebo narušenia, ktoré môžu mať vplyv na migrujúce ryby vo vodnom toku a v dôsledku toho na zhoršenie stavu dotknutej lokality vzhľadom na ciele sledované smernicou o biotopoch, nemožno vylúčiť z posudzovania vplyvov na základe článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

63 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Spolková republika Nemecko si tým, že riadne neposúdila kumulatívne účinky spojené s elektrárňou Moorburg a prečerpávacou stanicou Geesthacht, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

64 Pokiaľ ide o druhú časť druhej výhrady, Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že v rámci posudzovania kumulatívnych vplyvov, o ktoré ide v prejednávanej veci, nezohľadnila prietokovú vodnú elektráreň na priehrade Geesthacht z toho dôvodu, že žiadosť o povolenie na zriadenie a prevádzkovanie tejto elektrárne nemala vzhľadom na nemecké právo nijakú šancu na kladné vybavenie. Právo na užívanie vody a pozemkov v rámci dotknutej priehrady podľa nemeckej právnej úpravy údajne predstavuje podmienku nevyhnutnú na to, aby sa projekt mohol schváliť.

65 V tejto súvislosti zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že žiadosť o stavebné povolenie pre prietokovú vodnú elektráreň na priehrade Geesthacht bola podaná spoločnosťou, ktorá nebola držiteľom užívacieho práva k vode v tejto priehrade, ani k pozemkom a zariadeniam spojeným s touto priehradou.

66 Z tohto spisu rovnako vyplýva, že konanie na schválenie plánov v zmysle právnej úpravy vo vodnom hospodárstve nebolo možné začať, pokiaľ Vattenfall Europe ako držiteľ práva na užívanie vody a pozemkov v rámci priehrady Geesthacht a spolková správa vôd a plavieb neuviedli, že tento projekt nenaruší iné práva. Vattenfall Europe pritom následne uviedla, že neudelí súhlas nevyhnutný na výstavbu prietokovej vodnej elektrárne.

67 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že neexistoval „iný projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch týkajúci sa prietokovej vodnej elektrárne v rámci priehrady Geesthacht. V dôsledku toho je potrebné zamietnuť druhú časť druhej výhrady.

O tretej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch nepreskúmaním jej podmienok

Argumentácia účastníkov konania

68 Komisia sa domnieva, že mesto Hamburg, ktoré vzhľadom na pochybenia pri posudzovaní vplyvov neoprávnene vydalo povolenie, v rámci konania na vydanie povolenia z 30. septembra 2008 nedodržalo požiadavky stanovené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

69 V tejto súvislosti sa domnieva, že mesto Hamburg malo hľadať alternatívne riešenia k nepretržitému chladeniu. Následná výstavba hybridnej chladiacej veže v elektrárni Moorburg by pritom údajne predstavovala alternatívne riešenie k nepretržitému chladeniu a mala by menej nepriaznivých vplyvov na dotknuté sústavy Natura 2000. Túto výstavbu by z hospodárskeho hľadiska údajne bolo možné zvládnuť alebo by bolo možné prikázať ju vykonať dotknutému podniku už v okamihu vydania povolenia.

70 Spolková republika Nemecko sa domnieva, že nie je potrebné preskúmať otázku, či boli splnené podmienky povolenia projektu upravené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, keďže mesto Hamburg vychádzalo zo zásady, že elektráreň Moorburg nespôsobuje podstatné narušenie integrity sústav Natura 2000 nachádzajúcich sa na hornom toku.

Posúdenie Súdnym dvorom

71 Podľa znenia článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch za predpokladu, že ak sa aj napriek nepriaznivému výsledku posudzovania uskutočneného podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice o biotopoch a pri neexistencii alternatívnych riešení musí plán alebo projekt realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, dotknutý členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola ochránená celková koherencia sústavy Natura 2000.

72 V prejednávanej veci vzhľadom na okolnosť, že príslušný orgán dospel k záveru o neexistencii narušenia lokality v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, nie je potrebné preskúmať tretiu výhradu žaloby Komisie o nesplnenie povinnosti založenú na porušení článku 6 ods. 4 tejto smernice.

73 V dôsledku toho je potrebné konštatovať, že Spolková republika Nemecko si tým, že pri povolení výstavby elektrárne Moorburg neuskutočnila primerané a úplné posudzovanie vplyvov, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

O trovách

74 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvej vety tohto článku však Súdny dvor môže rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania. Keďže Komisia a Spolková republika Nemecko nemali úspech v častiach svojich dôvodov, je opodstatnené rozhodnúť tak, že znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Spolková republika Nemecko tým, že pri povolení výstavby uhoľnej elektrárne Moorburg pri Hamburgu (Nemecko) neuskutočnila primerané a úplné posudzovanie vplyvov, si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy